

Dani evropske baštine 2017.
Nasleđe i priroda: Lepeza mogućnosti
101 ideja za događaje

[Dani evropske baštine](#) (DEB), zajednička inicijativa [Saveta Evrope](#) i [Evropske komisije](#), predstavljaju **najrasprostranjeniju kulturnu manifestaciju u kojoj učestvuju svi građani Evrope**. Panevropski karakter ove manifestacije podstiče povezivanje građana i isticanje evropske dimenzije i vrednosti kulturne baštine u 50 država potpisnica [Evropske konvencije o kulturi](#). Svake godine se organizuje više od 70000 događaja koji doprinose podizanju svesti o zajedničkom nasleđu Evrope i stalnoj potrebi da se ono očuva i koji kreiraju zajednička iskustva kulturne baštine, promovišu inkluziju i podstiču kreativnost i maštu.

Ovogodišnje izdanje DEB slavi suštinsku vezu između ljudi i prirode u okviru zajedničke teme: „**Nasleđe i priroda: Lepeza mogućnosti**“. Naglasak je stavljen na baštinske vrednosti otelotvorene u prirodi, na meru u kojoj životna sredina oblikuje ljudski život i način života, kao i na njen doprinos dobrobiti i društveno-ekonomskom rastu.

Događaji koji se odvijaju u prirodi na urbanim lokacijama, istorijskim vrtovima, rezervatima, kućnim dvorištima, nacionalnim parkovima, istorijskim staništima, zaštićenim područjima, svakodnevnim i jedinstvenim pejzažima omogućiće ljudima da se povežu sa prirodom i istraže njenu raznolikost i kulturne vrednosti.

Dani evropske baštine sa ponosom predstavljaju **101 ideju za događaje** koje možete da predstavite svojim lokalnim zajednicama i koje naglašavaju odnos ljudi sa neposrednim okruženjem, pokazuju bliske međuveze između prirode i ljudi i ukazuju na potrebu za očuvanjem prirode, nasleđa i predela za buduće generacije.

1. Povratite lepotu prirode oko sebe – **organizujte dan čišćenja** i označite fotografije pre i posle čišćenja **heštegom #EHDs na Fejsbuku i Tviteru** – najbolja fotografija može da osvoji specijalnu nagradu od organizatora Dana evropske baštine!
2. Priključite se globalnom trendu „**povratka prirodi**“ – organizujte dan bez korišćenja interneta i tehnologije u svojoj zajednici!
3. Povežite se sa lokalnom grupom za **izviđanje/orijentaciju/opstanak** i predstavite njihove aktivnosti lokalnoj zajednici.
4. Uključite se u [konkurs „Stvaraoci kulturnog nasleđa“](#), koji se organizuje u sklopu Dana evropske baštine i motiviše decu i mlade da preuzmu aktivnu ulogu u svom kulturnom okruženju sada i u budućnosti. Zadatak je da se pronađe mesto ili oblast u prirodi koji ima zanimljivu istoriju, a zatim da podelimo ovu istoriju sa čitavoj Evropi. Konkurs traje od 9. februara 2017. do 10. decembra 2018. Za više informacija obratite se na jep-ehd@coe.int
5. Ako je **posvećivanje pažnje svom ljubimcu i briga o njemu** deo vaše kulture – organizujte događaj u saradnji sa **lokalnim azilom** i edukujte ljude u svom okruženju.
6. Organizujte posmatranje ptica/insekata sat i sprovedite **prebrojavanje ugroženih vrsta** u vašem području.
7. **Usvojite zaštićeno područje** ili mesto značajno za biodiverzitet u svojoj zajednici.

8. Priključite se „jesenjoj straži“ i zabeležite prva viđenja različitih vrsta u svom okruženju.
9. Organizujte radionicu i naučite kako da **napravite mini-baštu sa povrćem** na prozorskom simsu.
10. Kako izgleda **briga o biljnom i životinjskom svetu tokom letnjih/zimskih meseci**? Informišite se o hibernaciji i estivaciji.
11. Organizujte događaj na temu **recikliranja/kompostiranja** i napravite lokalnu površinu za kompostiranje.
12. Istražite **tradicionalne lekove, lekovite biljke i prirodne lekovite terapije** koje se koriste u vašem području/kulturi.
13. **Šta znate o sebi?** Organizujte zabavan događaj za decu na sledeće teme: Šta ljude čini jedinstvenim u odnosu na ostala živa bića? Šta se nalazi u našim genima?
14. Da li u vašem okruženju postoji neko područje koje se smatra izuzetno kvalitetnim? Sigurni smo da postoji! Istražite na koji način predeli (kako su definisani [Evropskom konvencijom o predelima](#)) predstavljaju bitnu komponentu za kvalitet života. Pogledajte koja su to četiri kriterijuma [Nagrade za predeo](#), koju dodeljuje Savet Evrope.
15. Isplanirajte **radionicu za fotografisanje prirode** sa šetnjom uz fotografisanje.
16. Koja je uloga vremenskih prilika u prirodi i nasleđu? Organizujte radionicu za **izgradnju sopstvene meteorološke stanice** i postavite izložbu u lokalnoj biblioteci ili kulturnom centru.
17. **Zabavite se** puštanjem zmajeva ili čak letenjem balonom, paraglajdingom ili jedrenjem.
18. Organizujte **živu biblioteku u lokalnom parku** i razmenjujte priče o sopstvenom nasleđu.
19. Kolika je vrednost meda? Ispričajte priču o starom načinu **pčelarstva** i promenama koje su se dogodile poslednjih nekoliko godina uz naglašavanje ovog **nematerijalnog aspekta kulturne baštine**.
20. Pripremite predavanje o različitim načinima primene **pčelinjeg voska** tokom istorije ili **organizujte pčelarsku prezentaciju** uz pomoć lokalne grupe pčelara.
21. Osmislite lokalnu kampanju za **smanjenje upotrebe plastike** i informišite se o održivim zamenama za plastiku.
22. Organizujte **čulnu izložbu različitih mirisa** iz svoje lokalne kulture.
23. Da li ste nekada razmišljali o ulozi prirode u **lokalnim bajkama, mitovima i legendama**? Pokušajte da prepričate neku poznatu lokalnu priču bez opisivanja prirode/nasleđa kako biste videli koliko je utisak koji priča ostavlja drugačiji.

24. Organizujte dan tradicionalnog plesa za prizivanje kiše u svojoj zajednici i saznajte da li su u vašem kraju postojali slični događaji u prošlim vekovima.
25. Uspostavite saradnju sa lokalnom zajednicom i **zasadite drvo kao spomenik prirode** za buduće generacije. Obavezno uključite decu i edukujte ih o različitim ulogama drveća (drveće u folkloru, drveće kao spasioci životne sredine, drveće kao izvor ishrane).
26. Organizujte **dendrološku radionicu** i podignite svest o starim stablima i kao o delu prirode i kao o spomenicima kulture. Uspostavite saradnju sa lokalnim šumarskim službama ili prirodnjačkim muzejima.
27. Istražite okruženje i pronađite pet vrsta ptica u svom kraju.
28. Organizujte dan pod sloganom „**Gradske igre – stopama istorije**“ i edukujte učesnike o spomenicima prirode u gradu. Obavezno uključite različite ključne lokacije i zadatke.
29. Odajte poštu **magiji vode!** Organizujte izložbu predmeta za nošenje i korišćenje vode u lokalnoj zajednici iz proteklih 500 godina.
30. Organizujte istraživačku posetu nekoj prirodnoj lokaciji u urbanom okruženju, rezervatu, nacionalnom parku, baštinskom biotopu o kom brine lokalno stanovništvo i profesionalaca za nasleđe.
31. Organizujte prezentaciju lokalni zanatlija kojom ćete otkriti i promovisati **lokalne veštine i umeće u vezi sa prirodom** (šume, poljoprivreda, upotreba vode, slaništa).
32. Organizujte događaje kojima ćete predstaviti **narodno nasleđe** u vezi sa prirodnim resursima (sušare, mlinovi, lokalni prirodnjački i naučni muzeji).
33. Kakvi **lokalni mitovi i legende** postoje u vezi sa prirodom? Da li postoji neko mitsko stvorenje iz priča o vašem poreklu ili kojim se plaše deca? Dotaknite se **simbolike prirode koja se provlači u lokalnim predanjima**.
34. Da li postoji neka **lokalna životinja** koja je specifična za vaše područje? Istražite tu temu i organizujte kviz kako biste proverili koliko ljudi zna za to.
35. Obeležite značaj jednog aspekta **prirode koji je važan za vašu zajednicu**, npr. neke reke ili starog drveta.
36. Da li ste upoznati sa nekim **evropskim programima razmene** vrsta, veština i prirodnih znanja između vašeg područja i drugih regiona/zemalja? Recite nam nešto više o tome koristeći hešteg **#EHDs** na Fejsbuku i Tviteru i možete da **osvojite specijalnu nagradu** iz DEB programa.
37. Pokažite lokalnu verziju **inovativnog učestvovanja građana** u procesu identifikacije, proučavanja, tumačenja, zaštite, očuvanja i prezentacije prirode, predela i teritorija.
38. Organizujte **takmičenje u građenju ciglama** za decu. Napravite autohtonu životinju, cvet ili repliku lokalnog predela.

39. Predstavite primere koji prikazuju **pozitivne uticaje prirode na društvo** i obrnuto, uticaj društva na prirodu, kojim se stvaraju kulturni pejzaži.
40. Omogućite **besplatan pristup** botaničkim konzervatorijuma, zbirkama u muzejima i na drugim mestima koja se bave nasleđem i prirodom.
41. Da li **masovni turizam** može da predstavlja opasnost za prirodne i baštinske resurse? Organizujete događaj koji promoviše **turističke aktivnosti koje su održivi i odgovorni** prema prirodi.
42. Organizujte **zanatske prezentacije** i radionice; npr. pravljenje slamnatih krovova, [živica](#), zidova od blata.
43. Koristite mape i kontrolne spiskove vrsti i sprovedite istraživanje koliko vrsti biljaka, insekata, ptica i životinja postoji u vašem području.
44. Isplanirajte **vođene obilaske** muzeja za edukaciju o prirodi u umetnosti.
45. Organizujte **muzičke radionice**/koncerte i edukujte se o prirodi u muzici.
46. Organizujte aktivnosti sa profesionalcima posvećene zaštiti prirode i podignite svest o upravljanju rizicima i mogućim načinima građanskog učešća u oblasti [prirodnih katastrofa](#) i klimatskih promena.
47. Oslikajte **mural na temu biodiverziteta** u svom gradu. Obratite se lokalnim opštinama, školama ili preduzećima kako biste pronašli odgovarajući zid.
48. Otvorite arheološki lokalitet i istražite **ulogu prirode u evoluciji** ljudskih naselja.
49. Da li ste nekada razmišljali o ulozi ljudskog uticaja na prirodne resurse putem alata i mašina koje je napravio čovek? Predstavite **industrijsko i tehničko nasleđe** u vezi sa prirodom.
50. Organizujte **potragu sa selfijima**. Pripremite spisak fotografija koje učesnici treba da naprave npr. sa hrastom, pužem, određenim predelom u pozadini i slično.
51. **Hranu, ta predivna hrana!** Iskoristite priliku da predstavite tradicionalnu gastronomsku kulturu u vezi sa lokalnim prirodnim resursima.
52. Informišite se o **pravljenju vina, piva i destilaciji** i otkrijte u kakvoj su vezi ovi procesi ili proizvodi sa vašim nasleđem.
53. Da li u vašem području postoje **kulturne trase** koje su u vezi sa prirodnim resursima i nasleđem koje proističe iz njih? Povežite se sa [Kulturnim trasama Saveta Evrope](#) i ispitajte potencijalnu saradnju sa svojim događajima.
54. Organizujte umetničko **takmičenje** za mlađu decu.
55. Uspostavite saradnju sa mladima u svojoj zajednici i napravite inovativne postere koji prikazuju **uticaje klimatskih promena** na prirodu i predele.
56. Uspostavite saradnju sa **nastavnicima biologije** – dovedite prirodu u škole, a škole izvedite u prirodu.

57. Koji **lokalni rituali i tradicije definišu ulogu žena** i prirode? Da li postoji podela između muških i ženskih uloga u lokalnim predanjima? Uspostavite saradnju sa lokalnom bibliotekom ili univerzitetom i istražite ovu temu kako biste podelili saznanja sa svojom zajednicom.
58. Povedite grupu ljudi u **vođeni obilazak** nacionalnog parka šetnjom.
59. Posetite neki obližnji **prirodni rezervat** ili **specijalno područje pod zaštitom**.
60. 60. Isplanirajte **astronomsko veče** ili noć na temu **tamnog neba** u svom gradu ili selu. Ohrabrite ljude da isključe svetla i dođu da posmatraju zvezde!
61. Proverite koliko **divljeg cveća** možete da pronađete i identifikujete u šetnji na tu temu.
62. Pozovite članove svoje zajednice i napravite **kućice za ptice ili slepe miševе** u okviru radionice.
63. Prepoznajte najviše **drveća** što možete u određenom području za 30 minuta.
64. Sastavite panel istoričara, naučnika, filozofa i ekologa koji će **raspravljati na temu vrednosti prirode**.
65. Zamolite **lokalne zvaničnike** da održe predavanje o planiranim akcijama za klimatske promene i načinima na koje njihove politike doprinose smanjivanju njihovim negativnim uticajima.
66. Isplanirajte diskusiju na temu lokalnog **odnosa sa prirodom kroz istoriju**.
67. Obeležite svoje inovativno zalaganje u vidu okruglog stola na temu **biodiverziteta i zemljoradnje**. Pogledajte šta [Konvencija iz Berna](#) kaže o zaštiti i vrsta i staništa, kao i o udruživanju zemalja u cilju donošenja odluka o očuvanju prirode.
68. Razgovarajte sa ljudima o podsticanju većeg **biodiverziteta u svojoj bašti** ili u svom stanu.
69. **Osluškujte prirodu**. Osmislite zvučnu izložbu zvukova iz prirode.
70. Organizujte veče na temu kako priroda inspiriše pisce **poezije i proze**.
71. Organizujte **umetnički ili fotografski konkurs na temu Priroda**. Pozovite zainteresovane da unapred pošalju svoje radove. Zamolite lokalne novine da objave pobedničke radove.
72. Organizujte **prirodnjačku potragu** u kojoj će deca na papiru sa lokalnom florom i faunom beležiti šta su pronašli.
73. Otkrijte kakvo se **bogatstvo krije u vašem otpadu!** Počastite kućne biljke šoljom ohlađenog čaja ili probajte da gajite gurmanske pečurke u odstajaloj mlevenoj kafi.
74. Prepustite se avanturizmu u šumi i učite o biljkama i životinjama na **porodičnom kampovanju**.
75. Podstičite **decu** da postanu **prirodnjački detektivi**. Smislite tragove u šumi, na plaži ili u parku koje će zajedno pratiti kako bi došli do rešenja.

76. Isplanirajte **potragu za lišćem**. Vidite koliko različitih listova deca mogu da pronađu i napravite crteže uz pomoć listova.
77. Dani evropske baštine se obeležavaju u 50 zemalja. Povežite se sa baštinskim grupama u drugim zemljama kako biste videli da li postoji prostor za **zajednički rad na projektima** – od zajedničkih ptica selica do istorije zajedničke razmene.
78. Dovedite EHD događaje **onima koji ne mogu da dođu do njih**, npr. isplanirajte događaje u domovima za starija lica.
79. Pitajte **lokalne firme** da li bi hteli da sponzorišu događaje, obezbede pristup svojim arhivama ili omoguće posebne obilaske svojih objekata ili zemljišta.
80. Organizujte lokalnu **razmenu biljaka!** Ohrabrite ljude da donesu biljke koje ne žele i uđome ih kod drugih.
81. Koja **kućna biljka je najčešća** u vašem području/gradu? Organizujte radionicu i napravite demonstraciju saveta i trikova za pravilnu negu biljaka.
82. Uspostavite saradnju sa **susednim gradom i organizujte šetnju u prirodi** između dva grada. Još bolje bi bilo da izaberete grad na drugoj strani nekog brda ili šume, da to bude pravi izazov!
83. Organizujte specijalne šetnje za škole/starije osobe/osobe sa problemima sa kretanjem/porođice (u prirodnom, industrijskom, ruralnom okruženju).
84. Obavezno uključite **vođena istraživanja/„lov“** na bube i cveće; pokažite kako se traže u prirodi i proučavajte ih tako da se sačuvaju i ne unište.
85. Organizujte radionicu za decu/mlade na temu **tradicionalnih umetničkih zanata u kojima se koriste prirodni materijali** (npr. trska/pruće, bundeve, slama i drvo).
86. Organizujte **praktičnu aktivnost za upoznavanje sa začinima i aromatičnim biljem** za kuvanje, lečenje i zdrav organizam.
87. Obezbedite **slobodan pristup tradicionalnim vrtovima** – i javnim i rezidencijalnim – i pričajte o odnosu sa prirodom.
88. Sprovedite posebnu akciju za očuvanje i održavanje značajnih svojstava lokalnog predela – odredite **godišnji Dan predela!**
89. Uspostavite saradnju sa lokalnim azilom i pokrenite program za usvajanje životinja/prezentacije pravilne nege kućnih ljubimaca u školama i naseljima.
90. Prikupite i **ilustrirajte u umetničkoj formi** tradicionalna predanja/mitove o prirodi – uključujući predele, cveće, ptice, drveće i prirodne pojave.
91. Predstavite **drvo kao baštinu** i istražite različite upotrebe drveta u tradicionalnim objektima, izgradnji, zanatima, alatima, vozilima, buradima za skladištenje.
92. Organizujte događaj na temu **tradicije vode**, uz predstavljanje banja, fontana, vodenica, pumpi za vodu itd.

93. Posetite ili ponudite volonterske usluge **kolekcijama koje se zasnivaju na nasleđu** poput zooloških vrtova i botaničkih bašti.
94. Organizujte projekciju **filmova u vezi sa prirodom** za decu/odrasle (na primer „Maslinovo drvo“, „Film o pčelama“).
95. Napravite ilustrativni prikaz koji ispituje karakter ili predeo kojim ste okruženi kao posledicu i delovanja i **interakcije prirodnih i ljudskih faktora**. Koji uticaj je izraženiji u vašem području?
96. Da li je predeo koji vas okružuje deo vašeg **kulturnog identiteta**? Zamolite decu u lokalnoj školi da pronađu veze između pejzažne i kulturne raznolikosti – da li sve nas oblikuje ono što nas okružuje?
97. Organizujte diskusiju i identifikujte interesovanje javnosti za ulogu predela u oblasti kulture, ekologije i društva. **Da li predeli mogu da kreiraju radna mesta?** Da li to može održivi razvoj?
98. Da li postoji način da unapredite svoj predeo? Organizujte radionicu sa mladima u svom području sa zadatkom da **zamisle kakav predeo mogu da isplaniraju za 100 godina**. Da li će klimatske promene doprineti potpunom redefinisaju vašeg područja? Da li će to biti slučaj sa ljudskim razvojem? Obavezno nagradite najbolju viziju – objavite priču u lokalnim novinama ili na svom sajtu.
99. Podstaknite škole u svojoj zajednici da projektuju i održavaju **školski vrt i kompost**.
100. Organizujte volonterski dan za sadnju autohtonog cveća i drveća u lokalnim parkovima, igralištima i školskim dvorištima.
101. Podržite ili pokrenite akciju koja ohrabruje zajednicu na **kupovanje lokalnih proizvoda** i proizvoda koji potiču sa imanja, plantaža i fabrika koje praktikuju odgovornost u pogledu rada, zdravlja i bezbednosti.

www.europeanheritagedays.com

Uključite se u razgovor na: www.facebook.com/EHDays

Pratite nas na: twitter.com/JEP_EHD

#EHDs
#JEP2017